

Uddannelsesprogram

Hoveduddannelsen i Retsmedicin

Videreuddannelsesregion Syd

Retsmedicinsk Institut, Syddansk Universitet

Klinisk Patologi, Sygehus Lillebælt Vejle

Afdeling for klinisk patologi, Odense Universitetshospital

August, 2012

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning	side 3
2.1 Uddannelsens opbygning	side 3
2.2 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder	side 3
1. ansættelse: Klinisk Patologi, Sygehus Lillebælt	side 3
2. ansættelse: klinisk Patologi, OUH	side 3
3. ansættelse: Retsmedicinsk Institut, SDU	side 7
3.1 Plan for kompetenceudvikling	side 8
3.2 Kort beskrivelse af lærings metoder	side 25
3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning	side 25
4. Uddannelsesvejledning	side 27
5 Evaluering af den lægelige videreuddannelse	side 28
6 Nyttige kontakter	side 29

1. Indledning

Specialet Retsmedicin er beskrevet i målbeskrivelsen, som findes på www.sst.dk, hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens introduktionsforløb og hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af uddannelsesprogrammer, som kan findes på www.videreuddannelsen-syd.dk under de relevante speciale. Uddannelsesprogrammerne udleveres ved første ansættelse i forløbet.

2.1 Uddannelsens opbygning

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen (www.SST.dk). Dette uddannelsesprogram angiver hvordan forløbet udmøntes i det aktuelle uddannelsesforløb, dvs. de konkrete ansættelser: antal, sted og varighed

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse
Patologi, Vejle (Klinisk patologi Sygehus Lillebælt)	Patologi, Odense (Afdeling for klinisk patologi, OUH)	Retsmedicin (Retsmedicinsk Institut, Syddansk Universitet)
12 måneder	6 måneder	30 måneder

2.2 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne

Nedenfor findes kort beskrivelse af de ansættelsessted uddannelseslægen skal ansættes på i denne del af speciallægeuddannelsen. Beskrivelsen er tilstræbt kort, men kan evt. findes i mere udførlig udgave på ansættelsesstedets hjemmeside.

1. ansættelse: Klinisk Patologi, Sygehus Lillebælt, Vejle

2. ansættelse: Afdeling for klinisk patologi, OUH

Ansættelsesstederne Vejle og Odense beskrives samlet

Afdelingerne betjener hospitalsafdelinger og den primære sundhedstjeneste med patoanatomiske diagnoser og molekylærpatologiske undersøgelser baseret på undersøgelser af organer, væv og celler i forbindelse med screening, udredning, behandling, behandlingskontrol og obduktioner.

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner

Afdelingernes drift er organisatorisk opdelt i fagområder. I Vejle varetages hæmatologi, gynækologi, gastrointestinalkanal inkl. lever og pancreas, hoved/ hals, hud og bløddele, lunge og kar, urologi og mamma. I Odense varetages hæmatologi, gynækologi/obstetrik, gastrointestinalkanal inkl. lever og pancreas, hoved-hals, bløddele/nervesystem, hud, lunge/nyre/urologi/hjerte-kar og mamma.

Afdelingernes speciallæger er subspecialiseret og beskæftiget med 1-3 af fagområderne. På hvert fagområde er beskæftiget 2-4 speciallæger. Som uddannelsessøgende læge er man beskæftiget på fagområderne i 2-4 måneders perioder, hvilket betyder at hoveduddannelseslægerne gennemgår de fagområder, der er relevant for hoveduddannelse i retsmedicin.

Den uddannelsesansvarlige overlæge tilrettelægger rotationen i fagområderne, og det er uddannelseslægens pligt at planlægge ferier og kurser i forhold til rotationen, så uddan-

nelseslægen opnår tilstrækkelig tid i hvert enkelt fagområde. I tillæg forventes det, at lægen i hoveduddannelse tilegner sig kompetencer inden for de øvrige lægeroller i løbet af uddannelsesstillingen (f.ex. tildelte administrative opgaver som uddannelseskoordinerende yngre læge, udvalgsarbejde, instruksudfærdigelse og endvidere som forsker, underviser og samarbejder).

Lægelige opgaver som uddannelseslægen skal varetage:

Den uddannelsessøgende deltager som minimum i følgende lægelige opgaver:

Udskæring:

Hyppighed og mængde aftales med det enkelte fagområde, men det forventes, den uddannelsessøgende læge kan arbejde selvstændigt efter en grundig introduktion.

Mikroskopi:

Mængden af præparater til mikroskopi aftales med det enkelte fagområde, således at der tages hensyn til såvel den uddannelsessøgendes kompetenceniveau, kravet om udvikling af kompetenceniveau og afdelingens drift.

Det forventes, at den uddannelsessøgende i løbet af hoveduddannelsen tilegner sig viden og kompetencer således at mikroskopiprocesen i tiltagende grad udføres selvstændigt.

Obduktioner:

Der vil være 10-15 obduktioner pr år for den uddannelsessøgende. Obduktionerne udføres med hurtig tiltagende grad af selvstændighed, således man progredierer fra at udføre obduktioner med supervision til slutteligt i ansættelsen at fungere som supervisor for uddannelseslæger på lavere uddannelsesstrin.

Multidisciplinære konferencer:

Deltagelse og opgaver ved de multidisciplinære konferencer aftales med det enkelte fagområde.

Undervisning

Konferencer:

Inden for næsten alle fagområder i afdelingen afholdes konferencer med sygehusenes klinikere. Konferencerne afvikles i de DMCG-baserede multidisciplinære teams, og er handlingsrettede med udgangspunkt i aktuelle patientforløb. Hyppigheden varierer mellem fagområderne og varierer fra daglige til månedlige konferencer, men oftest er der tale om 1-2 ugentlige konferencer. Afdelingens speciallæger deltager sammen med den/de uddannelsessøgende læger på fagområdet i det omfang det skønnes formålstjenstligt i forhold til lægens uddannelsesprogram og –plan. Den uddannelsessøgende læge vil få til opgave at præsentere eller referere patologisvar jfr. ovenstående.

Den uddannelsessøgende læge opnår kompetencer som kommunikator, professionel og samarbejder.

Formaliseret undervisning, Vejle:

- Undervisning

Der afholdes formaliseret undervisning hver anden torsdag fra 10.15-11.00. undtaget er månederne juli og august. Programmet tilrettelægges af den uddannelseskoordinerende yngre læge.

Sted: Konferencerummet på 2. sal.

Deltagere: Alle læger, mol. biolog og forskerstuderende.

Mødeleder: Uddannelseskoordinerende yngre læge.

Program: Programmet uddeles 2 gange årligt. Der undervises af afdelingens læger, molekylærbiolog og inviterede foredragsholdere.

- *Faglige personale møder:*

Indhold: På mødet holdes foredrag af inviterede foredragsholdere, der almindeligvis rekrutteres blandt afdelingens personale og omhandler f.eks. implementering af nye metoder, resultater af forskningsprojekter eller patientrelaterede udviklingsprojekter.

Tidspunkt: Ad hoc.

Sted: Konferencerummet på 3.sal.

Deltagere: Hele personalegruppen.

Mødeleder: Møderne arrangeres af afdelingsledelsen.

Program: Programmet findes i opslag på afdelingen.

- *Staff meeting:*

Der afholdes staff meeting en gang om måneden på sygehuset fraset juli og august. Møderne er for sygehusets læger og øvrige personale.

Tidspunkt: 3. torsdag i måneden 8.00- 8.45.

Sted: Overhuset.

Mødeleder og program: Programmet planlægges af ledende overlæge udpeget af direktionen. Hver afdeling melder sig til, når de ønsker at afholde staff meeting. Nye metoder og behandlinger, der har betydning for sygehusets udvikling præsenteres her.

Formaliseret undervisning, Odense:

- *Forsknings- og undervisningsmøder:*

Indhold: Mødet består dels af præparatpræsentation (15 min.) og dels præsentation af forskningsprojekt (30 min.). Præparatpræsentationen varetages af afdelingens reservelæger og består i præsentation af en sjælden, pædagogisk eller problematisk case fra dagligdagens præparater. Præsentation af forskningsprojekt varetages af afdelingens læger, forskerstuderende, bioanalytikere eller inviterede forskere.

Tidspunkt: Hver tirsdag kl. 8.15-9.00 undt. juli, august og december.

Sted: Konferencerummet på 3. sal.

Deltagere: Alle læger, forskerstuderende og andre relevante nøglepersoner (ex. bioanalytiker undervisere).

Mødeleder: Afdelingens forskningsprofessor.

Program: Programmet findes på afdelingens intranet og koordineres af forskningsprofessor og den uddannelseskoordinerende yngre læge.

- *Faglige personale møder:*

Indhold: På mødet holdes foredrag af inviterede foredragsholdere, der almindeligvis rekrutteres blandt afdelingens personale eller andet personale på OUH og omhandler f.eks. implementering af nye metoder, resultater af forskningsprojekter eller patientrelaterede udviklingsprojekter.

Tidspunkt: Hver tredje mandag i måneden.

Sted: Kursussalen (1. sal).

Deltagere: Hele personalegruppen og forskerstuderende.

Mødeleder: Møderne arrangeres af afdelingens uddannelsesudvalg og rollen som tovholder går på skift mellem udvalgsmedlemmerne.

Program: Programmet findes i afdelingens aktivitetskalender på Infonet.

Anden undervisningsaktivitet:

Det forventes, at den uddannelsessøgende deltager i undervisning af andre faggrupper i afdelingerne f.eks. sekretærer, bioanalytikere, bioanalytikerstuderende, sekretærer osv.

Som uddannelsessøgende læge i Odense kan man blive tilknyttet Syddansk Universitet som underviser. Undervisningsopgaverne koordineres af afdelingens kliniske professor. Undervisningen er dels gennemgang af obduktioner (gælder for alle obducenter) og dels formaliseret undervisning som holdtimer eller forelæsninger.

Som underviser opnår den uddannelsessøgende læge kompetencer inden for lægerollen kommunikator, professionel og akademiker.

Kurser og kongresser:

Foruden obligatoriske kurser i speciallægeuddannelsen kan den uddannelsessøgende deltage i kurser/kongresser 10 arbejdsdage pr. år med udgifterne betalt af afdelingen. Efteruddannelsen tilrettelægges dog under hensyntagen til det individuelle uddannelsesprogram og –plan samt afdelingernes økonomiske råderum. Det forventes at lægen, ved deltagelse i kongresser bidrager med poster/foredrag så vidt muligt samt efterfølgende underviser i væsentlige informationer/ nye resultater fra kurset/ kongressen.

Som kursus/kongresdeltager opnår den uddannelsessøgende kompetencer som professionel og tillige som kommunikator og akademiker ved poster/foredrag.

Forskning

Afdelingernes forskningsledere er de kliniske professorer.

Det forventes, at alle uddannelsessøgende i afdelingen er forskningsaktive. Alle speciallæger kan fungere som vejledere i forskningsprojekter.

Det forventes, at alle uddannelsessøgende er forskningsaktive. Læger i hoveduddannelse i Retsmedicin kan meget vel arbejde med forskningsprojekter, der alene udgår fra Retsmedicinsk Institut eller i samarbejde mellem Retsmedicinsk Institut og Klinisk Patologi. Alle speciallæger kan fungere som vejledere i forskningsprojekter. Aftale om forskningsprojekter indgås mellem den uddannelsessøgende og speciallægen.

Som forsker kan den uddannelsessøgende potentielt set opnå kompetencer inden for alle syv lægeroller.

3. ansættelse: Retsmedicinsk Institut, Syddansk Universitet (www.sdu.dk)

Ansættelsesstedet generelt

Instituttet har funktioner for universitetet – undervisning og forskning – og for Statsobducenturet – obduktioner med tilhørende retskemiske, retsgenetiske, retsodontologiske undersøgelser og personundersøgelser af ofre for vold, voldtægt, børnemishandling, tortur og sigtede- såvel som selvstændige retskemiske undersøgelser af narkotika og andre effekter for politiet.

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Retsmedicinsk Institut ved Syddansk Universitet varetager sammen med de to andre retsmedicinske institutter i Danmark uddannelsen af speciellæger i retsmedicin. Retsmedicinsk Institut ved Syddansk Universitet har en retspatologisk afdeling, en retsantropologisk afdeling og en retskemisk afdeling. De retsmedicinske arbejdsopgaver omfatter obduktioner med tilhørende retskemiske, retsgenetiske, retsodontologiske undersøgelser og per-

sonundersøgelser af ofre for vold, voldtægt, børnemishandling, tortur og sigtede. Læger under uddannelse i retsmedicin indgår i vagtordningen vedrørende personundersøgelser, og vil få mulighed for at deltage i findestedsundersøgelser og ligsyn. Alt arbejde bliver superviseret af en statsobducent eller en vicesstatsobducent. Der gives frihed i fornødent omfang til kurser og forskningsopgave.

Undervisning

Konferencer: der er et lægemøde hver onsdag, hvor faglige og administrative emner drøftes.

Kurser og kongresser: Der gives i udstrakt grad frihed til deltagelse i kurser, kongresser og faglige møder.

Forskning

Der ydes støtte til deltagelse i det obligatoriske forskningsprojekt. Den studerende vil få udpeget en vejleder.

3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og vurderingsstrategier (www.sst.dk).

Læringsstrategier

Dbm: Dobbeltmikroskopi
Dem: Demonstration af procedurer overfor den uddannelsessøgende
Fæt: Færdighedstræning
Kur: Deltagelse i kursus
Ses: Selvstudie
Sup: Supervision under det daglige arbejde

Kompetencevurderingsmetoder

360°: 360°evaluering
Aud: Audit
Kgk: Kursusgodkendelse
Sob: Struktureret observation
Ssa: Struktureret samtale

CHECKLISTE

Målnr. og kompetence mål. (svarende til målbeskrivelsen)	Konkretisering af mål	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetencevurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetencegodkendelse (måneder efter indledt patologisk eller retsmedicinsk uddannelse)	
				Patologi	Retsmedicin
1	Har rutine i at gennemføre en retslægelig personundersøgelse				
1.1	Kan gennemføre en retslægelig personundersøgelse i komplicerede sager, herunder ildspåsættelser, sædelighedsforbrydelser mod børn, ofre i børnemishandlingssager og torturofre [1, 2, 3, 7]	Ses, Sup, Dem	Sob		3
1.2	Kan modtage rekvisition af personundersøgelse, herunder sikre de nødvendige oplysninger er til stede og kan udlede om særligt personale skal deltage [1, 2, 3, 7]	Ses, Sup	Ssa		3
1.3	Kan vælge hvor og hvornår undersøgelsen bør udføres [1]	Sup	Ssa		3
1.4	Kan forholde sig til personer, som modsætter sig undersøgelse [1, 2, 3, 7]	Ses, Kur	Ssa		3
1.5	Kan indhente og sammenholde lægefaglige oplysninger fra alle dele af sundhedssektoren [1, 2, 3, 7]	Ses, Sup	Aud		3
1.6	Har rutine i at undersøge, beskrive og dokumentere læsioner [1]	Sup	Sob		3
1.7	Har rutine i at vurdere læsionsmekanismer, farlighed, mén-grad, alder, komplikationer og konkludere ud fra fundene[1]	Sup	Sob		3
1.8	Kan udføre en fotokolposkopisk undersøgelse af genitalier af børn og voksne og fortolke resultaterne [1, 2, 3, 7]	Sup	Sob		3
1.9	Kan anvende fotokolposkopi eller anden lignende teknologi til at dokumentere særlige læsioner [1]	Sup	Sob		3
1.10	Kan kontakte og informere offentlige myndigheder og socialvæsenet i forbindelse med børn	Sup, Kur	Ssa		3

	udsat for overgreb eller fare herfor, herunder inddrage særlige socialpædiatriske forhold [1, 2, 7]				
2	Kan redegøre for grundlæggende forhold om vanrøgt, sult og prisgivelse				
2.1	<i>Kan forklare de retsmedicinske, juridiske og etiske forhold ifm vanrøgt, sult og prisgivelse i alle aldre [1, 7]</i>	<i>Ses, Kur</i>	<i>Kgk</i>		6
3	Har rutine i at fortage en retslægelig obduktion				
3.1	<i>Kan udføre ukomplicerede obduktioner selvstændigt [1, 2, 4, 7]</i>	<i>Sup</i>	<i>Sob</i>		3
4	Kan foretage en retslægelig obduktion i komplicerede sager				
4.1	<i>Kan sikre de nødvendige oplysninger og heraf udlede om særligt personale skal deltage [1, 2, 3, 7]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Aud</i>		6
4.2	<i>Kan beskrive særlige postmortelle forandringer, herunder spor efter insekt- og dyreaktivitet, mummifikation og adipocire [1]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Sob</i>		6
4.3	<i>Kan undersøge et lig for spor med anvendelse af særlig belysning [1]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Sob</i>		6
4.4	<i>Kan i samarbejde med kriminaltekniker varetage sikring af særlige spor, herunder fibre, krudtsværtning, spor efter flygtige væsker og lakpartikler ved flugtbilistsager samt instruere denne i hvilken bil-leddokumentation der skal sikres mhp senere retslig brug [1, 2, 3, 7]</i>	<i>Sup</i>	<i>Sob</i>		6
4.5	<i>Kan udføre en spæd- og småbarnsobduktion under supervision [1, 2, 3, 7]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Sob</i>		6
4.6	<i>Kan forklare og instruere i hvordan halscolumna undersøges ved mistanke om traumatisk subarachnoidal blødning [1, 2]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Sob</i>		6
4.7	<i>Kan forklare og instruere i hvordan materiale til undersøgelse for retinale blødninger ved shaken baby-syndrom udtages [1, 2]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Ssa</i>		6
5	Kan undersøge, beskrive og dokumentere læsioner i retsmedicinske sager				

5.1	Kan redegøre for en overordnet inddeling af læsioner efter f.eks. opståelsesmåde, -situation eller – sted [1]	Ses, Sup	Ssa		3
5.2	Har rutine i at undersøge, beskrive og dokumentere læsioner [1]	Ses, Sup	Sob		6
5.3	Kan forklare læsionsmekanismer, herunder deres betydning for vurdering af traumets retning og kraft [1]	Ses, Sup	Ssa		6
5.4	Kan forklare om komplikationer til læsioner, herunder forblødning, embolier, infektioner, organsvigt o.lign. [1]	Ses, Sup	Ssa		6
6	Kan redegøre for de billeddiagnostiske undersøgelser som er anvendelige i retsmedicinsk arbejde til vurdering af patologiske og traumatiske forandringer				
6.1	Kan anvende viden om undersøgelsesteknikker i forhold til patologiske og traumatiske forandringer [1]	Sup, Kur	Sob		6
6.2	Kan forklare teorien bag CT-skanning, herunder principperne for 3D-rekonstruktioner og volumen-estimerer [1]	Kur	Kgk		6
6.3	Har rutine i at vurdere læsioners opståelsesmåde, alder og farlighed [1]	Ses, Sup	Sob		6
7	Kan obducere personer udsat for voldsrelaterede traumer (slag, spark, stik, skud o.lign)				
7.1	Kan vurdere læsioners betydning for døds måden ud fra deres type (skarp, stump), placering og fordeling (slagsmåls læsioner, tumlelæsioner, afværgelæsioner, selvpåførte læsioner) [1]	Ses, Sup	Sob		6
7.2	Kan vurdere læsionsmekanismer for stumpe hhv. penetrerende traumer opstået i forbindelse med voldshandlinger, herunder typer, ætiologi og patogenese [1]	Ses, Sup	Sob		6
7.3	Kan opdage aftryk med mønstertegning af f.eks. gerningsvåben eller andre karakteristika og vurdere deres retsmedicinske betydning [1]	Ses, Sup	Sob		6
8	Kan obducere personer omkommet i forbindelse sædelighedsforbrydelser				
8.1	Kan forklare karakteristika for læsioner opstået i forbindelse med sædelighedsforbrydelser [1]	Ses, Sup	Ssa		6

9	Kan obducere personer omkommet ved højenergitraumer				
9.1	Kan på basalt niveau redegøre for biomekanik og læsionsmønstre ved forskellige højenergitraumer [1]	Ses, Sup	Ssa		6
9.2	Er rutineret i at udføre obduktion af dræbte ved højenergitraumer og vurdere dødsårsag og døds måde [1, 2, 3]	Ses, Sup	Sob		6
9.3	Kan opdage fund af særlig betydning for identifikationen af ulykkesbilen i sager involverende flugtbi-lister [1, 2, 3]	Ses, Sup	Sob		6
9.4	Kan på basalt niveau redegøre for biomekaniske mekanismer ved skud- og eksplosionstraumer samt om våben- og ammunitionstyper [1]	Ses, Sup	Ssa		6
9.5	Kan forklare principperne for kriminaltekniske undersøgelser ved skudsager [1]	Ses, Sup	Ssa		6
9.6	Kan vurdere skudlæsioner [1]	Ses, evt. Sup	Sob		6
9.7	Kan forklare de grundlæggende mekanismer ved opståen af eksplosionslæsioner [1]	Ses, evt. Sup	Ssa		6
9.8	Kan udføre findestedsundersøgelse og efterføl-gende obduktion med bestemmelse af skudaf-stand og –vinkel og konkludere herpå [1, 2, 3, 7]	Ses, Sup	Sob		6
10	Kan obducere personer omkommet ved mekanisk kvælning				
10.1	Kan obducere en person omkommet af mekanisk kvælning [1]	Ses, Sup	Sob		6
11	Kan obducere personer omkommet ved temperaturpåvirkning og brand				
11.1	Kan redegøre for obduktionsfund hos personer, som er omkommet af hypo- hhv. hypertermi [1]	Ses, Sup	Ssa		6
11.2	Kan obducere personer omkommet ved brand, herunder vurdere almindeligt forekommende ar-tefakter og om den omkomne har været i live under branden [1]	Ses, Sup	Sob		6
12	Kan obducere personer omkommet ved dødsfald i forbindelse med elektricitet				
12.1	Kan redegøre for obduktionsfund ved elektricitets-	Ses, Sup	Ssa		6

	<i>dødsfald [1]</i>				
13	Kan obducere personer omkommet ved drukning og redegøre for dykkerdødsfald				
13.1	<i>Kan obducere personer omkommet ved drukning [1]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Sob</i>		6
13.2	<i>Kan redegøre for forhold specifikke for vurderingen af dødsfald i forbindelse med dykning [1]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Ssa</i>		6
14	Kan undersøge, beskrive og dokumentere læsioner i forhold specifikke for vurdering af dødsfald ifm fastholdelse (anholdelse, tvangsfiksering)				
14.1	<i>Kan redegøre for forhold særlige for dødsfald i forbindelse med fastholdelse/fiksering [1]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Sob</i>		6
15	Er rutineret i at obducere personer omkommet ved forgiftning				
15.1	<i>Kan redegøre for forhold særlige for dødsfald i forbindelse forgiftning [1]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Ssa</i>		6
15.2	<i>Kan sikre materiale til undersøgelse for flygtige stoffer [1]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Sob</i>		6
15.3	<i>Kan anvende obduktionsfund ved vurdering af forgiftningstyper [1]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Aud</i>		6
16	Kan redegøre for læsionspatologi og forhold specifikke for vurderingen af dødsfald i forbindelse med graviditet og fødsel				
16.1	<i>Kan henhøre obduktionsfund til forhold som kan have forvoldt moderens og/eller fosterets/barnets død under graviditeten eller i forbindelse med fødslen [1]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Ssa</i>		6
16.2	<i>Kan redegøre for principperne for at afgøre om et dødfundet foster var i live ved fødslen [1]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Ssa</i>		6
17	Kan undersøge, beskrive og dokumentere læsioner og forhold specifikke for vurderingen af dødsfald ved behandlingsfejl (fejl, forsømmelse eller ulykkelig hændelse i forbindelse med behandling eller forebyggelse af sygdom)				
17.1	<i>Kan på baggrund af billeddiagnostisk materiale vurdere placeringen af katetre, sonder m.v. [1, 2, 3]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Sob</i>		6
17.2	<i>Kan anvende journalmateriale og procedurebeskrivelser/-teknikker omhandlende specielle behandlingsformer [1, 2, 3]</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Aud</i>		6

17.3	Kan vurdere om dødsfald er forårsaget af sygdom, behandlingsfejl eller komplikation hertil [1]	Ses, Sup	Aud		6
18	Kan vurdere børnedødsfald, herunder pludselig, uventet spædbarnsdød og dødsfald årsaget af kongenitte misdannelser				
18.1	Kan redegøre for særlige forhold omkring pludselig, uventet spædbarnsdød (SIDS) [1]	Ses, Sup	Ssa		6
18.2	Kan redegøre for de almindeligste kongenitte sygdomme, herunder kongenitte hjertesygdomme [1]	Ses, Sup	Ssa		6
19	Kan anvende grundlæggende viden om psykopatologien hos hyppigt forekommende ofre og gerningsmænd				
19.1	Kan anvende viden om psykopatologi hos ofre og gerningsmænd [1]	Ses, Sup	Aud		6
19.2	Kan redegøre for retspsykiatriens rolle ved undersøgelsen af gerningsmænd, herunder principperne for udarbejdelse af en gerningsmandsprofil [1]	Sup, Kur	Kgk		6
19.3	Kan forklare grundlæggende psykopatologi blandt personer som urigtigt angiver sig udsat for forbrydelser, fx ved at indgive falsk anmeldelse uden objektive holdepunkter herfor eller personer med selvpåført legemsskade (patomimi), herunder Münchhausen-syndrom [1]	Ses, Kur	Kgk		6
19.4	Kan anvende viden om akutte psykiatriske tilstande, herunder lovgrundlaget for tvangsbehandling [1, 2, 3]	Kur	Kgk		6
19.5	Kan forklare grundlæggende kriminologiske forhold, herunder bl.a. kriminel menneskelig adfærd, socialt afvigende adfærd i forbindelse med kriminalitet, samfundets reaktioner på kriminalitet og kriminogenese [1]	Kur	Kgk		6
19.6	Kan forklare om grundlæggende akutte og kroniske psykiske reaktionsmønstre hos børn udsat for overgreb [1]	Kur	Kgk		6
20	Kan anvende retsgenetiske data i retsmedicinske erklæringer				
20.1	Kan forklare baggrunden for, og lovgivningen omkring, det danske DNA-register [1, 2, 7]	Ses, Kur	Kgk		6
20.2	Kan forklare de grundlæggende principper i DNA-profilanalyse, herunder oprensning af materiale og	Ses, Kur	Kgk		6

	PCR-analyse [1]				
20.3	Kan fortolke resultater af retsgenetiske analysere-sultater med baggrund i prøvemateriale fra per-sonundersøgelser såvel som obduktioner [1, 2]	Ses, Kur	Ssa		6
21	Kan forestå procedurer, som ikke er omfattet af beskrivelsen i introduktionsuddannelsens mål-beskrivelse pkt. 1.2 ved en retslægelig obduktion i hyppigt forekommende sager				
21.1	Er rutineret i vurdering af postmortelle forandringer [1]	Ses, Sup, Kur	Sob		3
21.2	Er rutineret i at foretage dødstidsbestemmelse[1, 2, 3]	Ses, Sup, Kur	Sob		6
21.3	Kan udfylde Rigspolitiets PM-registreringsskema ved identifikationssager [1]	Ses, Sup	Aud		6
21.4	Er rutineret i at eksvicere og åbne kraniet hos større børn og voksne og sammensy liget efter obduktion [1]	Ses, Sup, Kur	Sob		3
21.5	Kan opmejsle columna og mellemøre [1]	Ses, Sup, Kur	Sob		3
21.6	Kan dissekere ansigtsskelet og halsens bløddele og bruskskelet [1]	Ses, Sup, Kur	Sob		3
22	Udføre et retslægeligt ligsyn				
22.1	Kan foretage en udvendig undersøgelse af et lig i forbindelse med et retslægeligt ligsyn [1, 2, 3]	Sup	Sob		3
23	Kan foretage en findestedsundersøgelse				
23.1	Udviser den korrekte opførsel på et findested [1, 2, 3, 7]	Sup	Sob		6
23.2	Kan foretage en udvendig undersøgelse af liget på findestedet [1, 2, 3]	Sup	Sob		6
23.3	Kan foretage et retslægeligt ligsyn på findestedet [1, 2, 3, 7]	Sup	Sob		6
23.4	Kan vurdere dødstidspunktet ved bl.a. tempera-turmåling [1]	Ses, Dem, Sup	Sob		6
23.5	Kan sammen med kriminaltekniker sikre særlige spor på liget på et findested [1, 2, 3, 7]	Kur, Dem, Sup	Sob		6
23.6	Kan sammen med kriminaltekniker sikre liget til retsmedicinsk obduktion [1, 2, 3, 7]	Kur, Dem, Sup	Sob		6

23.7	Kan udforme den, for den retsmedicinske undersøgelse, nødvendige dokumentation i form af noter om forhold på findestedet, skitsetegning og optagelse af billeddokumentation[1]	Sup, Kur	Aud		6
23.8	Kan forklare de basale teknikker anvendt til eftersøgning og sikring af lig eller ligdele i naturen, på brandsteder el.lign. [1]	Ses, Sup, Kur	Kgk		6
23.9	Kan forklare principperne for ekshumering af lig på kirkegård eller fra massegrav [1]	Ses, Kur, evt. Sup	Kgk		6
24	Udlede dødsårsag og diagnosticere sygdomme ud fra obduktionsfund				
24.1	Kan anvende makroskopiske, mikroskopiske og retskemiske fund til at identificere hyppigt forekommende dødsårsager [1]	Ses, SUP	Sob		3
25	Er rutineret i at udarbejde retsmedicinske erklæringer i ukomplicerede sager				
25.1	Kan selvstændigt udforme en personundersøgelseserklæring [1, 7]	Sup, Kur	Aud		3
25.2	Kan selvstændigt udforme en obduktionserklæring [1, 7]	Sup, Kur	Aud		3
25.3	Kan selvstændigt udforme supplerende erklæringer [1]	Sup, Kur	Aud		6
25.4	Kan selvstændigt formulere en makroskopisk og mikroskopisk patoanatomisk beskrivelse	Sup, Kur	Aud		
26	Kan foretage identifikation af dødfundne i enkeltsager				
26.1	Kan redegøre for overordnede principper for identifikation og de juridiske og etiske aspekter heraf [1, 7]	Ses, Kur	Ssa		3
26.2	Kan beskrive gængse identifikationsmetoder og deres styrke og svagheder [1, 7]	Ses; Kur	Kgk		6
27	Kan beskrive principperne for identifikationsarbejdet ved katastrofer				
27.1	Kan redegøre for principperne for identifikationsarbejdet ved katastrofer, herunder samarbejdet med retstandlæger og kriminalteknikere [1, 2, 3, 7]	Ses, Kur, evt. Sup	Kgk		6
28	Kan redegøre for grundlæggende retsodontologi				

28.1	Kan beskrive og dokumentere bidspor [1]	Ses, Kur, Sup	Kgk		6
28.2	Kan beskrive principperne for de hyppigst anvendte metoder til odontologisk aldersvurdering [1]	Ses, Kur, Sup	Kgk		6
29	Kan anvende basale retsantropologiske undersøgelser				
29.1	Kan redegøre for basale retsantropologiske undersøgelser, herunder principperne for identifikation og liggetidsbestemmelse [1]	Ses, Kur, evt. Sup	Aud		6
29.2	Kan foretage bestemmelse af art, køn, alder og højde samt liggetid [1]	Ses, Kur, Dem, evt. Sup	Aud		6
30	Kan foretage en retsmedicinsk undersøgelse af torturofre				
30.1	Kan redegøre for de almindeligste torturformer og deres formål [1]	Ses	Ssa		6
30.2	Kan, under supervision, forestå en retsmedicinsk lægeundersøgelse af et torturoffer [1, 2, 3, 7]	Dem, Ses, Sup	Sob		6
30.3	Kan, under supervision, udfærdige en retsmedicinske erklæring ved undersøgelse af torturofre [1]	Ses, Sup	Aud		6
31	Kan beskrive retsmedicinerens rolle som sagkyndigt vidne i en retssag [1, 2]	Dem; Kur	Kgk		
32	Kan foretage en patoanatomisk undersøgelse af hjerte, kar, lunge, lever, gastrointestinalkanal, nyre, hud, hjerne samt fostre				
32.1	Kan udskære operationspræparater og væv udtaget ved obduktion [1]	Ses, Dem, Kur, Sup	Sob	12	
32.2	Kan diagnosticere mikroskopiske og makroskopiske forandringer ifm inflammation, hypertrofi, atrofi, heling, forstyrrelser i blodforsyningen og de almindeligste neoplasier [1]	Ses, Dem, Kur, Sup, Dbm	Sob	12	
32.3	Kan udskære og mikroskopere hjertets ledningsbundt [1]	Ses, Dem, Kur, Sup	Sob	18	6
32.4	Kan beskrive hvordan en neuropatologisk undersøgelse af hjerne, rygmarv og nerver udføres [1]	Ses, Dem, Kur, Sup	Ssa	18	
32.5	Kan beskrive hvordan en obduktion ved perinatal dødsfald udføres [1]	Ses, Dem, Kur, Sup	Ssa	18	
32.6	Redegøre for multidisciplinær diagnostik [1]	Ses, Dem, Kur, Sup	Ssa	18	

32.7	Kan redegøre for organspecifikke forandringer ved sjældent forekommende godartede vævsforandringer og maligne sygdomme, herunder stadienddeling [1]	Ses, Dem, Kur, Sup	Ssa	18	
32.8	Har rutine i at foretage en lægevidenskabelig obduktion [1]	Ses, Dem, Kur, Sup	Sob	18	
32.9	Kan afgøre om histologisk materiale er repræsentativt og egnet til vurdering [1]	Ses, Dem, Kur, Sup	Sob	12	
32.10	Kan angive principperne for immunhisto- og cytokeremi til vurdering af immunreaktioner [1]	Ses, Kur	Kgk	12	
33	Kan informere angående en aktuel sag				
33.1	Kan informere politiet og andre samarbejdspartnere om fund ved retslægelige undersøgelser og vejlede på baggrund af disse [1, 2, 3, 7]	Sup	Aud		3
33.2	Udviser omhu for overholdelse af de etiske grænser for hvilke oplysninger, fotos m.v., som kan vises til pårørende eller samarbejdspartnere [1, 2, 3, 7]	Sup	Aud		3
33.3	Kan kommunikere med politi og jurister på et præcist dansk fagsprog [1, 2, 3, 7]	Sup, Kur	Aud		6
33.4	Kan kommunikere med pressen, under overholdelse af de gældende regler for videregivelse af information [1, 2, 3, 7]	Ses, Dem, Sup, Kur	Kgk		6
34	Kan samarbejde med de øvrige medarbejdere på afdelingen				
34.1	Kan samarbejde med alle personalegrupper på afdelingen [2, 3, 7]	Sup	360°, Sob		3
34.2	Kan deltage i udvalgsarbejde eller arbejdsgrupper på afdelingen [2, 3, 7]	Sup	360°, Sob		3
34.4	Kan give konstruktiv kritik overfor samarbejdspartnere [1, 2, 3, 7]	Sup	360°, Sob		3
35	Kan deltage i administrative og ledelsesmæssige opgaver				
35.1	Er rutineret i at tilrettelægge arbejde med obduktioner, personundersøgelser og andre retsmedicinske opgaver i samarbejde med andet personale [1, 2, 3, 7]	Sup	Aud		6

35.2	Kan medvire ³ ved udarbejdelse af ændrede procedurer under hensyntagen til faglighed, retssikkerhed, kvalitetssikring og ressourcer [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7]	Sup	Aud		6
36	Kan anvende videnskabelige publikationer i det daglige arbejde				
36.1	Kan vælge videnskabelige publikationer inden for eget speciale samt vurdere og anvende ³ disse [1, 6]	Ses	Aud		3
37	Kan deltage i uddannelse på afdelingen				
37.1	Kan fungere som daglig vejleder for uddannelsessøgende på lavere niveau [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7]	Ses, Sup	360°, Sob		3
37.2	Deltage i undervisning af kolleger og andet personale [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7]	Sup	360°, Sob	12	
38	Kan virke i henhold til love og andre forordninger				
38.1	Indberette til lovpligtige og andre relevante databaser (Bivirkningsnævnet, Sundhedsstyrelsen o.lign.) [1, 5, 7]	Ses, Sup	Aud	12	3
38.2	Udvide omhu og ansvarlighed i det lægelige arbejde [1, 6, 7]	Ses, Sup	360°, Sob	12	3
38.3	Kan arbejde professionelt og afgive objektive lægefaglige skøn uden hensyn til pres fra politi, anklagemyndighed, presse, politiske instanser eller andre [1, 6, 7]	Ses, Sup	Sob		3
39	Udøve omhu og samvittighedsfuldhed i arbejdet som retsmedicinere				
39.1	Kan udvise selvstændighed og initiativ til at forudse fund som kræver handling udover hvad der lige netop er angivet i instruksbøger m.v. samt indhente yderligere information til sagens afklaring [1, 6, 7]	Ses, Sup	360°, Sob		3
39.2	Kan varetage forløbet af egne sager og sikre kvaliteten af disse [1, 4, 6, 7]	Ses, Sup	Aud		3

3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted

Fremgår af målbeskrivelsen.

Kompetencevurderingsmetoder

Fremgår af målbeskrivelsen

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning Specialespecifikke kurser

Disse er nationale og er beskrevet i målbeskrivelsen (www.SST.dk) og organiseres via specialeselskabet (www.forensic.dk).

Generelle kurser

De generelle kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. Kurserne udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt, af det regionale videreuddannelsessekretariat og af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om de regionale vilkår, inklusiv vilkår for tilmelding.

Ud over nedenstående korte beskrivelse henvises til målbeskrivelsen og hjemmeside for kursusbeskrivelse ved det regionale videreuddannelsessekretariat og Sundhedsstyrelsen: (<http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm119909> og <http://www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Special%20og%20videreuddannelse/Laegge/Generelle%20kurser.aspx>)

Forskningstræning

Oversigt udarbejdes af de regionale følgegrupper/uddannelsesudvalg/-råd i samarbejde med den postgraduate lektor, og findes på det regionale videreuddannelsessekretariat's hjemmeside:

<http://www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Special%20og%20videreuddannelse/Laegge/Generelle%20kurser.aspx>

4. Uddannelsesvejledning

Under ansættelsen **skal** der gives uddannelsesvejledning som anført i målbeskrivelsen. Der skal efter behov tilbydes karrierevejledning og hjælp til specialevalg.

Afdeling for klinisk patologi, Odense

Organisering

Afdelingsledelsen har uddelegeret det formelle og organisatoriske ansvar for den lægelige videreuddannelse til den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO), som tilrettelægger den enkeltes læges uddannelsesplan i afdelingen. UAO har så vidt muligt taget de kurser der er tilgængelige for UAO i regionen og det tilstræbes at alle hovedvejledere har vejlederkursus.

Uddannelsesplan

Der udkommer løbende fordelingsplan for de uddannelsessøgende læger således, at alle har en plan og at alle afdelingens læger er orienteret om, hvilket fagområde den enkelte læge er beskæftiget i aktuelt.

Uddannelsesvejledning

UAO udpeger en hovedvejleder for den uddannelsessøgende som forestår introduktion til afdelingen, introduktionssamtale, justeringssamtaler og evalueringssamtale. UAO deltager ved behov i samtalerne, dersom enten hovedvejleder eller uddannelsessøgende ønsker det. Antallet af justeringssamtaler vurderes ad hoc. Dersom det vurderes at der er problemer med at opnå de forventede kompetencer som planlagt inddrages PUF- lektor i forløbet.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle fagområdets speciallæger fungerer som daglige kliniske vejledere og det tilstræbes at der gives direkte feedback på det daglige arbejde, mens mere generelle ting samles og hovedvejlederen inddrages, hvis der er et behov. Som hovedregel er det den speciallæge der er ansvarlig for fagområdet, der underskriver logbog og kompetencelisterne, men andre af fagområdets speciallæger, der har indblik i den uddannelsessøgendes kompetencer vil også kunne underskrive kompetencelisterne. I Odense er speciallægerne på fagområderne sideordnede i forhold til funktionen som daglig klinisk vejleder, hvorfor logbog og kompetencelister kan underskrives af én af fagområdets speciallæger. Godkendelse af de generelle kompetencemål (kompetence nr. 8-13) kan foretages af en af afdelingens overlæger, men det påhviler den UAO at sikre sig at de fortløbende kan underskrives, som det er planlagt i ovenstående.

Retsmedicinsk Institut, Syddansk Universitet

Organisering

Afdelingsledelsen har uddelegeret det formelle og organisatoriske ansvar for den lægelige videreuddannelse til den uddannelsesansvarlige vicesobducent (UVO), som tilrettelægger den enkeltes læges uddannelsesplan i afdelingen. UVO har så vidt muligt taget de kurser der er tilgængelige i regionen og det tilstræbes at alle hovedvejledere har vejlederkursus.

Uddannelsesplan

Der udkommer løbende vagtplan for personundersøgelsesvagten. Den uddannelsessøgende læge får så vidt det er muligt adgang til uddannelsesrelevante arbejdsopgaver.

Uddannelsesvejledning

UVO udpeger en hovedvejleder for den uddannelsessøgende som forestår introduktion til afdelingen, introduktionssamtale, justeringssamtaler og evalueringssamtale. UVO deltager ved behov i samtalerne, dersom enten hovedvejleder eller uddannelsessøgende ønsker det. Antallet af justeringssamtaler vurderes ad hoc. Dersom det vurderes at der er problemer med at opnå de forventede kompetencer som planlagt inddrages PUF- lektor i forløbet.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle fagområdets speciallæger fungerer som daglige kliniske vejledere og det tilstræbes at der gives direkte feedback på det daglige arbejde, mens mere generelle ting samles og hovedvejlederen inddrages, hvis der er et behov. Som hovedregel er det UVO som underskriver logbogen, men andre af fagområdets speciallæger, der har indblik i den uddannelsessøgendes kompetencer vil også kunne underskrive kompetencelisterne.

5 Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Alle ansættelsesforløb, som den uddannelsessøgende læge deltager i, skal evalueres i det elektroniske web-baserede system www.evaluer.dk.

Bekendtgørelsen om uddannelse af speciallæger stiller krav om, at yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne skal offentliggøres, hvilket i anonymiseret form ligeledes sker på www.evaluer.dk

Ved afslutningen af et delforløb vil systemet via mail eller sms minde uddannelseslægen om at evaluere det aktuelle forløb. Det er derfor vigtigt, at systemet er opdateret med gældende mobilnummer og e-mailadresse. Når der er foretaget en evaluering, vil den til afdelingen tilknyttede uddannelsesansvarlige overlæge modtage en mail med evalueringen. Ingen andre får en kopi, så andre overlæger og vejledere kender ikke til evalueringen.

Alle læger får ved uddannelsesstart tilsendt en adgangskode til systemet. Denne kode skal gemmes og anvendes ved evaluering af alle fremtidige ansættelser i løbet af speciallægeuddannelsen.

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger

Der henvises til hjemmesiden for det enkelte ansættelsessted.

Postgraduat klinisk lektor for denne uddannelse:

Findes på hjemmesiden for det regionale videreuddannelsessekretariat:

<http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm119910>

Specialeselskabets hjemmeside

www.forensic.dk

Sundhedsstyrelsen

www.SST.dk

Regionale sekretariater for lægelige videreuddannelse

Videreuddannelsesregion Nord: www.videreuddannelsen-nord.dk

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk

Videreuddannelsesregion Øst: www.laegeuddannelsen.dk